

**FOLCLORUL MATEMATIC ÎN DIDACTICA MATEMATICII PREȘCOLARE:
„ANA ȘI ALȚI PICI DE 5-7 ANI ÎNVAȚĂ MATEMATICĂ.
PRIMA ZECE. CIFRELE”**

Cristina SÎRGHII, director adjunct

<https://orcid.org/0009-0002-0925-822X>

Gimnaziul Volovița „Alexandru Lupașcu”, Soroca RM

Abstract. Faptele din lumea mare care înconjoară mica personalitate – un copil curios, îl ajută să vadă clar și intuitiv aplicabilitatea imensă și varietățile de expresie matematică în viața de zi cu zi. În acest fel, copilul înțelege, că matematica nu este o știință uscată, care trebuie învățată ca un mitologic pentru a obține aprecierea așteptată, este o opțiune personal-importantă, necesară pentru a acumula abilități matematice de comportament adecvat al unui inteligent. persoană în cele mai diverse situații cotidiene.

Cuvinte cheie: folclor pentru copii, primele zece cifre, mediu, învățarea matematicii, abilități matematice.

Abstract. Facts from the big world surrounding the little personality – a curious child, help him to see clearly and intuitively the immense applicability and varieties of mathematical expression in everyday life. In this way, the child understands, that mathematics is not a dry science, which must be learned like a mythologist in order to get the expected appreciation, it is a personal-important, necessary option to accumulate mathematical skills of appropriate behavior of an intelligent person in the most diverse everyday situations.

Keywords: Children's folklore, first ten digits, environment, learning mathematics, mathematical skills

Cartea care o prezintă este o matematică interesantă pentru copii – o carte scrisă de profesori cu o practică inedită. În cadrul proiectului Matematica fără frontiere la care procesul de învățare nu este doar un loc de muncă la grădiniță, la școală sau cu studenții la facultate, ci o lume specială, în cazul în care copiii, în procesul educațional, nu încetează să se bucure de lumea și relațiile dintre obiectele din mediul înconjurător. Autorii deschid lumea copiilor în versuri, probleme, ghicitori, proverbe, zicători-zicale, cimilituri, frământări de limbă, ba chiar sarcini amuzante sau jocuri distractive.

Cartea este adresată nu numai cadrelor didactice, ci și părinților, care ar dori să studieze modalitatea cea mai eficientă de educație matematică pentru copilul lor de 5-7 ani. Este amuzant și captivant să înveți, să fii inventiv și prin joc, să înveți bine. Bun venit în lumea științelor exacte. Trebuie să înveți și să te distrezi.

Învățarea matematicii este posibilă de a fi uneori și puțin distractivă, așa cel puțin propunea matematicianul francez, un fascinant filozof, Blaise Pascal

Să înveți bine! Să fii ingenios, inventiv și creativ!

Marele matematician al antichității Pitagora propaga ideea: „*Lumea este construită pe baza numerelor*”, probabil că în ceva avea dreptate.

Uite! La această întrebare veți găsi răspunsul când vei termina de citit cartea în baza folclorului copiilor. Ca ghid pe paginile cărții adeseori o veți întâlni pe Ana – cel mai fascinant personaj – o puștoaică de seama voastră, care primește povește, dar dă și sfaturi și idei de a însuși cât mai performant matematica primei zeci. Cine o va urma poate avea succes!

Conținutul cărții este astfel aranjat, încât fiecare dintre compartimente să aducă o mică părticică fascinantă de idei și fapte din lumea mare care înconjoară mica personalitate – un copil curios, pentru a-i demonstra de a vedea clar și în mod intuitiv imensa aplicabilitate și varietățile exprimării matematicii în viața zi de zi. În acest mod, copilul înțelege, că matematica nu este o știință seacă, care trebuie învățată ca un mitocan pentru a obține aprecierea așteptată, ci este o opțiune personală-importantă, necesară de acumulare a competențelor matematice de comportament adecvat a unei persoane inteligente în cele mai diverse situații cotidiene. Copilul se convinge că matematica este însăși viața noastră de zi cu zi, văzută și întâlnită peste tot.

Specificăm caracteristicile succinte ale fiecărui compartiment la fiecare din 10 cifre.

Cu ce se aseamănă cifra? Care este portretul ei?

Acest compartiment este destinat pentru ca Anișoara ca și oricare copil curios să obțină deprinderi de a vedea în orice situație, fenomen o cifră aparte cu aplicațiile practice caracteristice doar cifrelor – un element matematic care nu depinde de culoare, masă, formă, materie, ci doar de cardinalul mulțimii date. După ceva antrenament copiii inventează atâtea fantezii, că ar fi bine să rămână ele până la adânci bătrânețe în mințile lor. Se folosesc pentru aceste convingeri versuri inedite scrise de cei mai mari stăpânitori ai penelului și amatori ai matematicii cu referire la cifre/numere.

Exemple practice de atestare a cifrei date

*Anișoara ca și oricare copil curios are o pasiune aparte pentru aplicațiile practice ale cifrelor de la 0 la 9, precum și a numărului 10. Se antrenează ore-n șir pentru a le depista și, realizând așa ceva, constată că a mai obținut o victorie personală – o nouă descoperire a sa, descoperire, pe care a făcut-o în mod independent, care o discută mai apoi cu toți prietenii săi, atât cei reali cât și cei virtuali. În aceste clipe ea crește în fața propriilor ochi. Tata, mama, bunii și toți cei apropiați aceasta constată zi de zi. **Copiiilor le place a da exemple de obiecte care pot fi doar numai la cardinalul acestui număr. Pentru aceasta dăruieți copiilor marele dar de a căuta și inventa.***

Povestea cifrelor și a numerelor

*Că e poveste? Ana nu știe...
Că-i adevăr –nu poate spune.
Ce-au auzit – ea și autorii v-au transmis
Din vorbe-aflăte de prin lume.*

Este curios, că aceste înscenări, lasă urme adânci în inima copilului și, tot odată, îl fac visător, curios, curajos, omenos, săritori la nevoie, asemenea personajelor dragi – îl învață viața zi de zi, îi îmbogățește experiența proprie-personală – lumea cea mare lăuntrică a lui. Folosiți aceste clipe.

Înțelepciunea poporului – proverbe și zicători

În folclor sunt ascunse cele mai fascinante pagini de matematică populară: probleme, ghicitori, proverbe și zicători, frământări de limbă (cimilituri), cuvinte aripate cu menționări referitoare la cifre. Acestea constituie tezaurul de neprețuit al neamului român și copilul trebuie să cunoască aceste perle nemuritoare ale matematicii empirice populare.

*Anișoarei tare-i plac cimiliturile
Se antrenează ore-n șir pentru a le spune
Corect, rapid și doar cu tâlc și mare haz.*

Ritmuri vesele

Multe caracteristici ale unei cifre anumite se pot expune prin versuri inedite scrise de cei mai mari maeștri ai scrisului frumos. Ana mereu fredonează ceva pentru sine. Copilul într-o formă nestingherită prinde sensul caracteristicii îmbrăcat în haina poeziei și fără mare efort mintal memorează și ușor reproduce.

Depistează deosebiri

În culegere sunt incluse desene în paralel, care se deosebesc doar prin câteva semne caracteristice. Copiii cu mare atenție și captivitate rezolvă astfel de însărcinări. Aceste desene dezvoltă la copii atenția selectivă, concentrarea la un anumit scop bine determinat, perseverența, spiritul de observare, analogia și compararea – cele mai fascinante operații de cugetare omenească.

Citim împreună ca să avem o voie bună

Paginile înserate în acest compartiment sunt niște perle selectate din literatura universală și națională afiliate la folclorul copiilor. Copiii în baza lor capătă acea dragoste pe care noi suntem datori de a le altoi.

Recreația veselă

Sunt selectate exerciții de antrenare a aparatului locomotor, de orientare în spațiu, de relaxare și înlăturare a oboselii.

Jocuri mobile pentru pici dârji și voinici

Anei și, practic tuturor copiilor, le plac jocurile mobile fie în încăpere, fie la aer liber. Aceste jocuri în fac comunicabili, prietenoși, vioi, educă spiritul de echipă și ajutor reciproc.

În continuare vom contempla careva secvențe:

Ocupația 1

Vine în ajutor cadrelor didactice să dezvolte competențele de receptare a elementelor de limbaj aferent conceptului de număr natural ,unu, utilizându-se exemplele propuse în ocupația respectivă.

Ocupația 2

Avem puse la dispoziție ocupații ce au o continuitate din ocupația precedentă, dar care se extind și devin încă mai atractive.

Ocupația 3

Prezintă o vastă alegere pentru etapele de evocare din cadrul orelor de matematică. Conținuturile generice determină cadrul formării transdisciplinare a valorilor și atitudinilor.

Exemplele ocupaționale propuse conturează contexte de legătură cu viața cotidiană și fac posibilă comunicarea dintre fluxul de informație ce străbate lumea exterioară și fluxul de cunoaștere ce traversează universul interior al copilului.

Ocupația 4

Reprezintă activități care sunt interesante prin conținut și servesc la exercițiile pentru identificarea, scrierea, citirea numărului natural.

Ocupația 5

Se face deosebită prin faptul că conținuturile încep să se modifice de la simplu spre compus, acest fapt ce va motiva elevul să se concentreze mai mult la sarcini pentru a nu omite momente importante care duc la aflarea rezultatului corect.

Ocupația 6

Exemplele practice trezesc un mare interes copiilor. Poveștile, glumele, activitatea pentru lectură dezvoltă elevilor abilități de comunicare, de expunere, de formularea a mesajelor orale sau prezentarea unei informații în limbaj matematic și nu numai.

Ocupația 7

Și în această ocupație elevii noștri au posibilitatea să exploreze modele particulare îmbinând armonios dinamismul și valența ameliorativă înaltă cu realizarea unor obiective concrete ale lecției în care se propune studierea numărului natural respectiv.

Ocupația 8

Mijloace excelente pentru antrenarea minții și dezvoltării gândirii logice, abstracte, critică și creativă. Aplicarea acestor exerciții vor duce la dezvoltarea abilităților importante pe care trebuie să le oferim elevilor pentru ca aceștia să devină persoane de succes, capabile pentru învățare pe tot parcursul vieții.

Ocupația 9

Prezintă activități cu un conținut care duc la explorare, gândire critică, investigare, experimentare, formarea atitudinilor pozitive la elevi pentru disciplina dată.

Ocupația 10

Exemplele din ocupația respectivă sunt cele mai atrăgătoare pentru elevi, în acest context pentru ei este ușor să-și imagineze, să opereze, să realizeze sarcina propusă.

Bibliografie

1. GOROVEI, A. *Folclor și folcloristică*. Chișinău: Hiperion, 1990. 515 p.
2. COJOCARU, I. *Matematica versificată*. Chișinău: Pulsul Pieții, 2017. 246 p.
3. POLEAK, G. *Probleme amuzante*. Moscova, 1953 (în rusă).
4. SOROKIN, P. *Probleme distractive la matematică cu rezolvări și indicații metodice. Materiale didactice pentru pedagogii claselor primare*. Moscova: Prosveșcenie, 1967. (în rusă).
5. VANGHELI, S. *Auraș, păcurăș (Din folclorul copiilor). Ediția a II-a*. Chișinău: Lumina, 1976. 48 p. (cu caractere chirilice).
6. VIERU, G. *Spune-i soarelui o poezie*. Chișinău: Literatura artistică, 1989. 36 p. (cu caractere chirilice).